

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVI. Argumentum XIV. Specialiter desumptum è præclaris Theologis
Regularibus omnium Ordinum, etiam Societatis sefu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ri in Dominum Deum. Nec enim (teste Augustino) fructus est bonus, qui de radice charitatis non surgit.

175 Art. 6. Attamen ista relatio per charitatem perfectam fieri non debet, sufficit eam fieri per charitatem imperfectam.

176 Art. 7. Sed neque necessaria est relatio ex charitate actuali, sive ex charitate super quam fiat actualis reflexio.

Art. 8. Hec namque continua in operibus nostris reflexio, est multis hujus vita distractionibus impossibilis.

177 Art. 9. Sufficit ergo quòd opera nostra per charitatem virtuales in Deum referantur.

178 Post biennii examen evaserunt articuli illi immunes ab omni censura, etiam articulus quintus, quamquam iteratò fuerit ad incudem revocatus, ita postulantis quibusdam adversæ partis fautoribus, qui unum saltem Lovaniensium articulum damnari expetebant, eo tempore, quo 65. articuli largioris doctrinæ proscribebantur.

179 Sed frustra tunc fuerunt omnia. Plenè absoluti fuerunt Lovanienses: maximè explicatà suâ doctrinâ, circa relationem operum in Deum. Circa quam solam tot inter articulos, tempore biennii, & ampliùs, scrupulum nonnulli moverunt. Ad quem eximendum, Deputati Facultatis obtulerunt libellum, Prolegomeno 7. n. 22. descriptum, sicque scrupulum exemerunt, Qualificatoribusque & Cardinalibus satisfecerunt.

180 His adde acta ibidem n. 21. descripta in causa libri P. Gabriëlis, sicut & quæ n. 26. descripta sunt circa Theses Perillustris D. Henrici Denis.

181. Quòd si è Belgio in Gallias progredi liceat, cap. præcedenti vidimus, quanti inde viti, quamque celebres Episcopi, Archiepiscopique, pro eadem illa obligatione suffragentur. Non tamen ipsi soli, sed & cum ipsis Lambertus in 1. 2. ad q. 18. disp. 10. art. 7. Franciscus de Genet locò suprâ relato, Author Moralis Christianæ in Orat. Dominic. lib. 3. sect. 1. a. 7. Feydeau in Meditationibus principalium obligationum hominis Christiani Medit. 1. & 2. R. P. Senault Congregationis Oratorii Generalis lib. cui titulus: *L'Homme criminel*, tract. 5. disc. 5. & seqq. Illustratissimus cæcus P. le Jeune Serm. de amore Dei, Merbesius Sum. Christ. to. 1. p. 1. q. 7. & 8.

CAPUT XVI.

Argumentum XIV. specialiter desumptum è præclaris Theologis Regularibus omnium Ordinum, etiam Societatis Jesu.

182 **A**stertam quippe à nobis obligationem tradunt ex Benedictina familia Benedictus Hafenius in Venatione sacra lib. 3. c. 16. passimque Benedictini Reformati in Gallia & Belgio.

Ex Cisterciensibus Cardinalis Bona, suprâ laudatus, Albertus Kerkovius in Disquisitione Theologo-Bernardina de attrit. §. 5.

Ex Præmonstratensibus Adamus to... 1. 2. 184 ferm. 2. de Ordine Canonic. Præmonstrat. Philippus Abbas Bonæ-speensis in Moral. super Cantic. 1. 3. sub finem, Franciscus Wernius in Spec. relig. tr. 2. c. 11. 12. & 13. Franciscus Placet lib. cui titulus, *La corruption du grand & petit monde*, p. 2. c. 4. Havermannus in Tyrocin. Th. Moral. tr. 2. c. 6. Et in defensione Tyrocini per totum. Florentius de Cocq Princip. Theol. to. 1. tr. 2. c. 3. lect. 3.

Ex nostris Carmelitis, cum Seraphica Teresa, & S. Maria Magdalena de Pazzis, inclinat Lezana 1. 2. tr. 1. q. ... & tr. 7. q. 8.

Ex Augustinianis Gregorius Ariminensis (n. 147. citatus) S. Thomas Villanovanus suprâ n. 53. Eminentissimus Cardinalis de Noris Vindic. Augustin. c. 3. §. 4. & c. 4. §. 5. Franciscus Farvacques de Lege æterna q. 10. & alibi frequenter Illustriss. Pater le Drou, Episcopus Porphyriensis, in Triade Patrum §. 2. & 3. Leonardus Van Roy Theol. Moral. p. 1. tr. de act. human. c. 1. q. 2.

Ex sacro Prædicatorum Ordine, præter Albertum Magnum, S. Thomam, & Catharinum (suprà relatos) Joannes Thaulerus, Doctor illuminatissimus, serm. in Dom. 2. Advent. Ludovicus Granatensis (cujus sapientia cum sanctimonia conjuncta, toto orbe celebratur) feria 6. post diem Cinerum Conc. 2. & 3. Ludovicus Bertha in suo Medico Christiano p. 2. tr. 4. c. 3. Contentonius Theol. ment. & cord. to. 5. dissert. 2. c. 1. Natalis Alexander to. 9. a. 10. reg. 1. 4. & 5. Etto. 10. l. 5. a. 9. n. 4.

Pii Contentonius verba digna sunt quæ hic excribantur: *Quis (inquit) crederet, in illas extrema calamitatis extremas tenebras prolapsuram unquam humani ingenii non omnino exinctam lucem, ut... in Deum omnia referendi necessitatem negaret, quo sine virtutes in vitia degenerant. Hec non credebam, nec credere poteram... Quis enim tam cæcus, ut non videat quòd sicut in quolibet humane vita instituto finis primum, & ratione sui queritur, & impensè prælegitur, ut cetera deinde eligantur, quæ in finem illum referantur: ita in humane & præsertim christiane vite æconomia... prius quarendus, prius diligendus est totius humane vite finis, qui utique nec est, nec esse potest alius quàm Deus... ex cujus deinde amore cetera volumus & operamur... Certò facilius est negare Deum, quàm illi semel agnitio omnia offerri non debere, affirmare. Unde graviter monet Sinnichius, Academia Lovaniensis nullà unquam oblivione delendum decus, quòd hoc præceptum tam apertum negantis non procul ab atheismo distet assertio. Immo multò facilius omnium hæreticorum & impiorum errores poterit propugnare. Riddiculus foret ille Dialecticus, qui, contra omnes*

mes Logica, & communissima rationis leges, conclusiones, velles sine ulla premissarum assensu derivare. At longe absurdior est Theologus, qui opera absque ulla praxio in Deum amore immaculata esse pronuntiat: cum sicut se habet primum principium in speculabilibus; ita & se habeat finis ultimus in operabilibus. Certè... f. Theologia... Deum solum querit, & aliud quodvis objectum... ne quidem inspicere dignaretur, nisi in illo divinus quidam ordo, & velut radius enteret, & ideo objectum adæquatum Theologia est Deus solus: quomodo suo nomini & vere Theologia non renuntiant, qui opus non in Deum ordinatum, bonum posse esse testantur, &c.

190 E Seraphico Ordine S. Francisci idem tradunt Lyranus in cap. 10. prioris ad Corinth. Bernardinus de Busto p. 2. Serm. 5. art. 3. Didacus Stella in Luc. enarrat. in cap. 6. Petrus Marchantius Tribun. Sacram. tit. 2. q. 2. art. 4. Joannes de la Haye in Annotation. ad Bibliam Maxim. ad cap. 10. primæ ad Corinth. Franciscus à S. Augustino de Macedo in cortina S. Augustini q. 2. Georgius Ambianus, Capucinus, in Commentar. super epist. ad Corinth. ad illa verba: *Omnia in gloriam Dei facite*. Item ad ista: *Omnia vestra in charitate fiant*. Et ad ista: *Si quis non amat Dominum Jesum Christum, anathema sit*. Haurseur to. 2. anatom. S. Aug. ad cap. 3. lib. 4. contra Julian.

191 Ex inclyta Societate Jesu P. Canisius & Alphonsus Salmeron supra n. 151. & 163. relati.

192 Alvarez de Paz l. 1. de vit. relig. instit. c. 1. & lib. 2. p. 1. c. 7. *Ut opus bonum sit, non satis est ut ex natura sua fructus virtutis sit, sed necessarium ut in finem virtutis ordinetur, Deum utique, prout expressè declarat ibid. Aliud testimonium ipsius ex lib. 6. c. 2. habes supra lib. 6. n. 65.*

193 Claudius Aquaviva Generalis Soc. in epist. de spirit. renovat. c. 13. *Si infelicia prorsus perirentur corpora, qua suis ponderibus, gravitate scilicet, & levitate, sua loca non peterent: longe procul dabitur major miseria nostra fuerit, nisi assidue tendamus in Deum. Quod tunc verè sit, cum actus omnes nostri ab ipsius amore & moventur in ipsum, & diriguntur. Ex quo etiam id apparebit, quam non leviter venialia estimanda sint, & cavenda, quibus sit, ut actiones que hujusmodi fuerint, non possint tendere in Deum. Quare S. Dionysius malum asserit, esse, præter finem extra terminum scopo carens, &c.*

194 Drexelius in suo Tobia p. 2. c. 2. art. 2. quòd si actio vel bona, vel certè si adiaphora, ea omnis planè in animus Nominis gloriam est reducenda. Ita dicitur Paulus præcipi, *Sive manducatis, &c.* Paulinam hanc præceptionem eximie Bernardus explicans, &c. Et initio art. sequentis, *Itaque omnia in gloriam Dei facienda, hoc unum semper & oculis & animo sit asseritur.*

Tom. I.

Bernardinus Rosignolius l. 1. de act. vitæ. c. 195
3. *Præcipi enim Apostolus: Sive manducatis, &c. Et omne quodcumque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi facite, gratias agentes Deo, & Patri per ipsum. De eodem Patres omnes (nota bene) una & mente & voce consentiunt.*

Franciscus Labata, (vir, teste Alegambio, 196 magnæ eruditionis & sanctimonie) in Theatro Morali, verbo *Amor Dei*, proposit. 23. auctioris Editionis Stanhurtii: *Dilectio hac amicitia requiritur, ut nos & omnia quæcumque alia in Deum referamus, & in gloriam suam ultimam: ut ut nos ipsi, & omnia quæ diligimus, diligamus propter ipsum, & quidquid agere voluerimus, sit propter Deum ipsum, secundum illud Apostoli: Sive manducatis... Nec nimium hoc videri debet: cum Deus sit alpha & omega, principium & finis omnium rerum. Cum igitur finis sit... ad Deum res nostras & actiones nostras referamus, tamquam ad finem nostrum.*

197 *Quod etiam in tenore hujus præcepti Dominus nobis injungit: "Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua: hoc est, nihil sit in intellectu tuo, nihil in voluntate tua, nihil in memoria tua, nihil in omnibus viribus & potentiis, quod in Dei amorem non dirigatur, & referatur, tamquam in suum finem.*

198 *Et hoc quidem meritò exigit à nobis Deus. Naturalis quippe ratio poscit ut arboris Dominus fructibus ejus potiarur, & cujus ager est, ipse etiam seges sit. Cum igitur Deus sit omnium rerum Dominus, potentiarum, sensuum, liberi arbitrii, & omnium operationum: quid mirum, si quod ejus est, ad eum referamus? "In ipso (ait Apostolus) vivimus, movemur, & sumus. "Ad ipsum igitur vivamus, moveamur, & sumus..."*

199 *Præterea omnia opera servi, sunt Domini ejus. Si enim ex operibus suis aliquid emolumentum percipit servus, id totum Domino debetur. Ipsus enim est, secundum regulam illam juris: Quidquid acquirit servus, acquirit Domino suo. Quare si servus illud sibi usurparet, ille fur esset, & laico. Cum igitur Deus Dominus noster sit; nos autem servi ejus, titulo Creationis, & titulo Redemptionis... potiori jure Dei servi sumus, quam sit servus emptitius ipsius ementis servum... Nihil igitur in homine sit, quod non Deo Domino referatur.*

200 *Hoc quidem tenentur Concionatores populum docere, hoc superiores subditos suos. Nam sicut Guilielmus Parisiensis adnotavit in libro de virtutibus, pauci sciunt, vel saltem an madvertunt, gloriam Dei esse finem omnium operum nostrorum. Et infra: Hoc igitur discat etiam vulgus, scilicet ad diligendum Deum in omnibus, & per omnia teneri, & ipsius gloriam in suis actibus omnibus inquirere debere. Hactenus doctissimus ille verbi divini præco.*

201 Ludovicus de Palma in praxi vitæ spirituales, prout eam docet S. Ignatius in libello Exer-

cit. pag. 58. & 59. Edit. Antwerp. anni 1637. in expositione fundamenti: *Prima, qua hominem tenere debet cura, est scire, in quem finem creatus sit, & sollicitum esse, ut illum acquirat. Finis, propter quem Deus hominem creavit, est primo ut eum laudet & glorificet, corde, ore, & opere, omnia ad majorem Dei gloriam & laudem dirigendo. Pag. 60. & 61. Omnia ad hominis obsequium facta creataque sunt... ut illis ipse utatur ad finem suum, propter quem creatus est... qui est major gloria & obsequium Dei, eoque omnium istarum creaturarum usum referat, illum in omnibus, & omnes in illo, secundum sanctissimam eius & divinam voluntatem amando: & ea tum a recto suo fine diverteretur intento, quando nos ipsos, aut aliquam creaturam, non ad majus Dei obsequium querimus.*

202 Joannes Pelecius l. 2. de passion. animi c. 18. *Deus omnia sua facit propter suum honorem, & gloriam, juxta illud (Deuteron. 26.) Creavit cunctas gentes in laudem, & nomen, & gloriam suam, &c. Ad eandem homo quoque gloriam sua omnia referre debet. Quod nisi fecerit, in eum quadrabit sementia, quam Christus fulminavit (Matth. 6.) in eos qui operibus suis humanam aucupantur gloriam: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.*

203 Istit Societatis Theologis, ex eadem Societate subscribunt Salazar num. 3. laudatus, Gaspar de Loarte in Instruct. Confess. Joannes Nierembergii l. 1. discrim. inter tempor. & aetern. c. 4. Et vitæ divinæ c. 29. Thomas Massutius de caelesti convers. l. 2. c. 3. art. 3. Joannes Bourgesius de christ. humil. l. 1. c. 11. Jacobus Lobbetius qq. Theol. in Evang. q. 7. Quibus omnibus, in doctrina ista tradenda, duces fuerunt S. Ignatius Societatis Fundator, & S. Franciscus Xaverius cap. 8. §. 7. laudati. Et sanctus quidem Ignatius finem illum humanæ creationis, pro suo, institutæque à se Societatis classico assumpsit, ut illud per Orbem universum circumferret, eoque homines omnes admoneret officii sui, finisque ad quem suis in omnibus collimare deberent.

CAPUT XVII.

Reflexio & apostrophe ad Authores propositionum per Belgium disseminatarum, &c.

204 **E**cce quorum, ecce quam doctrinam, ad supremum Innocentii XII. Tribunal ex Orbe Christiano proferendam detulistis, Religiosi in Christo fratres, doctrinam utique sanctissimi Fundatoris vestri, doctrinam S. Francisci Xaverii, doctrinam Canisi, Salmeronis, Alvarez de Paz, Claudii Aquaviva Generalis vestri, Drexelii, Rosignolii, Labatæ, Lud. de Palma, Peleci, Salazaris, Loartii, Nierembergii, Massutii, Bourgesii, Lobbetii, non ignobilium profectò Scriptorum inclytæ Societatis vestræ; doctrinam tot & tam illustrium aliorum Theologorum sæcularium, re-

gulariumque ex omni Ordine, Nationeque; doctrinam, in quam Patres omnes (teste Rosignolio vestro) *una & mente & voce consentiunt*; quam Apostolus in epistolis suis prædicavit, Christus in Evangelio canonizavit, Spiritus sanctus in veteri Testamento multipliciter expressit, & ut in manibus omnium versaretur, à servo suo Thoma à Kempis describi voluit lib. 3. de Imit. Christi c. 9. ut vidimus supra num. 59.

De hoc libro S. Ignatius (si fides R. P. Georgio Mayer in epist. ad R. A. P. Claudium Aquaviva) non solum *magnificè sensit, sed & quotidiano usu lectioneque sibi familiarissimum, filiis suis commendatissimum reddidit.* Ipsaque Societas per Orbem propè universum circumtulit, ejus amorem magnis æquè ac parvis instillans, usumque singularem summo omnium questu commendans. Ideò sanctissimam fundatissimamque doctrinam de necessaria operum omnium in Deum propter se dilectum relatione, in libro per totum Christianum Orbem tanta cum laude & commendatione recepto traditam, noluit SS. D. N. Innocentius XII. proferre; nec vos debuistis ad censuram deferre. Cùm delatio ista ad majorem Dei gloriam non esset; imò contra eam, adeoque contra tesseram vestræ Societatis esset.

Et quæ (amabo) censurâ doctrinam illam notatam voluistis? An nescitis quid Romanus Theologus, ad examen articulorum Lovaniensium deputatus, à viginti quinque circiter annis dixerit: *Si articulus ille censurâ aliquâ perstringeretur, ad minimum scandalosus dici deberet. Esset autem scandalosum dicere, articulum illum esse scandalosum?* Sic refert Vianæus (qui tunc præfens aderat) in libro suo de ordine Amoris cap. 9. in fine.

CAPUT XVIII.

Argumentum XV. Quia ipsius Judæi, Ebraicique Philosophi, eandem obligationem tradunt.

SI Julianum Augustinus sic olim affatus est: *Obsecro te, non sit honestior Philosophia Gentium, quam nostra Christiana, que una est vera Philosophia: vix dubium, quin Augustinus, si foret hoc tempore redivivus; hoc (inquam) tempore, quo tam in moribus, quam in opinionibus, usque adeò refrigit charitas multorum, iisdem verbis interpellaret nonnullos Recentiores Opinatores, qui, divini amoris neglecto patrocínio, cupiditati malunt patrocinari, docendo, quòd licitum sit creaturis frui; licitum temporales honores, pecuniam, sensuum voluptates propter se appetere, nullamque esse obligationem in Deum omnes actus nostros deliberatos referendi, quam ne quidem Judæi negare ausi sunt.*

Siquidem Morinus l. 1. de pœnit. c. 21. ce- leberimum apud Judæos axioma esse testatur: *omnes actiones nostras divini amoris causâ faci-*